

СИЛАБУС навчальної дисципліни

Історія вчень про державу і право

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ПРАВА, ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітньо-професійна програма	Право
Кількість кредитів	3
Рік підготовки, семестр	4 рік, 7 семестр
Компонент освітньо-професійної програми	Вибірковий компонент
Дні занять	згідно з розкладом
Мова викладання	українська
Консультації	щопонеділка 12.00-13.00 (210 кабінет, з можливістю дистанційної роботи на платформах ZOOM та Google-class).
Викладач	Кандидат історичних наук, доцент Іваненко Аліна Олексіївна
Контакти	E-mail: alina.a.ivanenko@gmail.com м.т.0637555677

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Коротка анотація до дисципліни. юридичних дисциплін світоглядного характеру. Вона покликана розкривати закономірності процесу розвитку знань про державу і право, про владу та її призначення, а також формувати політичні та правові ідеали. Історія вчень про державу і право досліджує найбільш загальні теоретико-світоглядні проблеми держави і права в їх історичному розвитку з метою поглибленого пізнання політико-правової дійсності.

Міждисциплінарні зв'язки

Навчальна дисципліна «Історія вчень про державу та право» вивчається після «Теорії держави і права», «Історії держави і права України», «Історії держави і права зарубіжних країн», «Юридичної деонтології» як фундаментальна та професійно орієнтована дисципліна.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

- Змістовий модуль 1. Вступ. Вчення про державу і право від стародавніх часів до XVII ст.
- Змістовий модуль 2. Вчення про державу і право нового та новітнього часу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 2,5 кредити ЄКТС.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово
ЗК9	Здатність працювати в команді.
ЗК10.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК11.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК14.	Цінування та повага різноманітності і мультикультурності
СК1.	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
СК2.	Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.
СК3.	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
СК4.	Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Предмет і методологія історії вчень про державу і право.	4	1				3
Тема 2. Вчення про державу і право в країнах Давнього Сходу.	8	3	2			3
Тема 3. Погляди на державу і право в Давній Греції та Давньому Римі.	12	4	4			4
Тема 4. Вчення про державу і право доби Середньовіччя в Європі та країнах Арабського Сходу (V ст. - XIV ст.).	7	2	2			3
Тема 5. Державно-правова думка доби Відродження і Реформації.	7	2	2			3
Тема 6. Державно-правова думка в Нідерландах та Англії XVII ст.	8	2	2			4
Разом за змістовим модулем 1	46	14	12			20
Тема 7. Європейська державно-правова думка доби Просвітництва.	7	2	2			3
Тема 8. Американські просвітники про державу і право в період боротьби за незалежність США.	7	2	2			3

Тема 9. Вчення про державу і право в Німеччині (кінець XVIII ст. - початок XIX ст.)	9	4	2			3
Тема 10. Європейські мислителі XIX ст. про державу і право.	7	2	2			3
Тема 11. Сучасні концепції про державу і право.	7	2	2			3
Тема 12. Вітчизняна політико-правова думка: витоки, розвиток уявлень та сучасні ідеї.	7	2	2			3
Разом за змістовим модулем 2	44	14	12			18
Усього годин	90	28	24			38

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ:

Семінарське заняття по темі №1: „Історія вчень про державу і право як наука і як навчальна дисципліна”

1. Історія вчень про державу і право: поняття та основні категорії.
2. Місце історії вчень про державу і право в системі юридичних наук.
3. Характеристика функцій історії вчень про державу і право.
4. Класифікація та характеристика методів історії вчень про державу і право.
5. Періодизація історії вчень про державу і право.

Семінарське заняття по темі №2: „Зародження та розвиток політико-правових вчень в країнах Стародавнього Сходу, Греції та Риму”

1. Становлення державно-правових поглядів у країнах Стародавнього Сходу.
2. Етапи становлення і розвитку політичних та правових вчень в античній Греції.
3. Особливості політико-правових концепцій Платона та Аристотеля.
4. Політичні та правові вчення Стародавнього Риму.
5. Етапи становлення римського права та його джерела.

Семінарське заняття по темі №3: „Політико-правові вчення доби європейського Середньовіччя”

1. Політичні та правові погляди Аврелія Августина.
2. Погляди на державу і право Томи Аквінського.
3. Теорія всесвітньої монархії Данте Аліґ'єрі
4. Політико-правові ідеї Марсилія Падуанського у творі „Захисник миру”
5. Держава і право в обґрунтуванні середньовічних юристів.
6. Становлення державно-правової думки в ранньофеодальній Київській Русі.

Семінарське заняття по темі №4: „Політичні та правові вчення епохи Відродження та Реформації”

1. Ранньобуржуазна державно-правова концепція обґрунтування абсолютизму Ніколо Макіавеллі.
2. Політико-правові погляди Жана Бодена
3. Суть та значення процесу Реформації. Головні представники Реформації та Контрреформації.
4. Політико-правова основа утопічного соціалізму у працях Томаса Мора та Томазо Кампанелли.
5. Розвиток утопічного соціалізму та комунізму у XVIII – XIX ст.
6. Політико-правові вчення українських мислителів доби Відродження.

Семінарське заняття по темі №5: „Політичні та правові вчення Нового часу”

1. Політико-правові вчення Гуго Гроція та Бенедикта Спінози.
2. Політико-правові погляди Томаса Гоббса, Джона Локка та Девіда Юма.
3. Політико-правові погляди в Україні за часів Гетьманщини.

Семінарське заняття по темі №6: „Вчення про державу і право західноєвропейського просвітництва XVIII ст. та періоду боротьби за незалежність США”

1. Політико-правові ідеї представників французького Просвітництва: Вольтера, Шарля-Луї Монтеск'є та Жан-Жака Руссо, Дені Дідро, Поля-Анрі Гольбаха та Клода-Адріана Гельвеція.
2. Політико-правові ідеї періоду Французької буржуазної революції 1789-1794 рр.
3. Вчення про державу і право у працях Джамбаттіста Віко та Чезаре Беккарія.
4. Політико-правова думка США в період боротьби за незалежність: Бенджамін Франклін, Томас Пейн, Томас Джефферсон Джон Адамс, Александр Гамільтон і Джеймс Медісон.
5. Демократичний напрямок Просвітництва в Україні у працях Якова Козельського та Григорія Сковороди.

Семінарське заняття по темі №7: „Вчення про державу і право в Європі кінця XVIII — першої половини XIX ст.”

1. Політико-правові погляди Іммануїла Канта.
2. Політико-правові погляди Йогана-Готліба Фіхте
3. Політико-правове вчення Георга Гегеля
4. Політико-правові вчення представників історичної школи права
5. Політико-правова думка представників лібералізму у Франції та Англії
6. Доктрина позитивізму Огюста Конта.

Семінарське заняття по темі №8: „Основні напрямки європейських політико-правових концепцій другої половини XIX ст.”

1. Загальна характеристика правових теорій в Західній Європі у другій половині XIX ст.
2. Суть та зміст комуністичної державно-правової доктрини.
3. Сутність та значення теорій природного права.
4. Антидемократична теорія Фрідріха Ніцше.
5. Представники ліберального та демократичного напрямків політичної та правової думки в Україні

Семінарське заняття по темі №9: „Політико-правові вчення Європи XX ст.”

1. Суть і зміст позитивістського нормативізму.
2. Правова доктрина солідаризму.
3. Політико-правові погляди представників психологічної школи права.
4. Політико-правова доктрина школи „вільного права”.
5. Теорії елітаризму Вільфредо Парето та Гаetano Моски.
6. Політико-правова думка XX ст. в Україні: зміст, етапи, значення.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Плани семінарських занять,
Конспект лекцій

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Перелік рекомендованих підручників, інших методичних та дидактичних матеріалів Основна література, методичне забезпечення, ресурси

1. Демиденко Г.Г. История учений о праве и государстве: курс лекцій. Харьков: Право, 2011. 488 с.
2. Зінченко О. В. Петришин О. В. Історія вчень про державу і право: у таблицях і дефініціях: навч. посіб.. Х.: Право, 2012. 208 с.
3. Історія вчень про державу і право: навчальне видання / О. І. Осауленко, А. О. Осауленко, В. К. Гіжевський. К. : ФОП Ліпкан О.С., 2010. 196 с.
4. Кормич А. І. Історія вчень про державу і право: навч. посібник. 4-те вид., доповн., у 2-х част. Київ: Алерта, 2015. 416 с.
5. Мироненко О.М., Горбатенко В.П. Історія вчень про державу та право: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2010. 456 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm> – Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія.
2. <http://www.lawbook.by.ru/> - Бібліотека юриста.
3. <http://www.lib.ua-ru.net/index.html> - Веда – електронна бібліотека.
4. <http://www.lsl.lviv.ua/> - Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаніка.
5. <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.
6. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
7. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> - каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України.
8. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> - каталог національних бібліотек країн світу.
9. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> - каталог електронних бібліотек України.
10. <http://www.nbuv.gov.ua/db/ref.html> - реферативна база даних НБУ ім. В.І.Вернадського (включаючи юридичні науки).
11. <http://www.nbuv.gov.ua/online-2010/> - передплачені науково-інформаційні ресурси НБУ ім. В.І.Вернадського.
12. <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/> - електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського.
13. <http://allbest.ru/union/> - перелік безкоштовних бібліотек повних текстів.
14. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> - енциклопедії та словники.
15. <http://www.lib.com.ua/> - електронна бібліотека.
16. <http://www.slovari.org> – каталог словників (у тому числі, юридичні)
17. <http://www.ebk.net.ua> – повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева).
18. <http://law.biz.ua/books/0023/0204.htm> - юридична бібліотека (Україна)
19. <http://pravo.biz.ua/> - юридична бібліотека (Україна).
20. <http://www.vuzlib.net/> -економіко-правова бібліотека (оцифровані підручники)
21. <http://chitalka.info/pravoznavstvo.html> – безкоштовна студентська бібліотека юридичних ресурсів.
22. <http://lawbook.by.ru/> - бібліотека юриста.
23. <http://www.tarasei.narod.ru/uchebniki.html> - правова бібліотека.
24. <http://urka.ru/catalog.php?parent=57> – каталог юридических ресурсів.
25. www.lawukraine.com - каталог юриста.
26. www.defence.com.ua - сам собі юрист.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад конституції, трудового права, освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при

наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці проектної заявки забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

	Поточне тестування та самостійна робота												Дослідницьке завдання	Контрольна робота	реферат	С У М а	
	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12					
Те ма																	
Ба ли	2	6	12	6	6	6	6	6	9	6	6	6	8	5	4	100	